

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік	12 р. ав.
на пів року	6 р. ав.
на чверть року	3 р. ав.
на місяць	1 р. ав.

За границею:

на цілий рік	20 рублів
на пів року	або 40 франків
на чверть року	10 рублів
на місяць	або 20 франків
Продиноке число по 8 кр. ав.	

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-їй пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженя. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Історичний музей

Василя Тарновського.

В червні с. р. помер у Києві Василь Василевич Тарновський, властитель історичного українського музею, подарованого їм Чернігівському земству. З одного боку величезна вага і значіння сего високо-коштовного пам'ятника нашої історії, а з другого, наша щира і глибока вдячність до небіжчика за його старанність патріотичну зібрати музей і за подарунок сего скарбу на користь рідної України, примушують мене розказати, хоч доки що коротко, історію музею і його, так мовити, сьогоднішню долю.

Від давна жив в Борзенському повіті в селі Качанівці рід Тарновських. В рр. 30- і 40-их нашого віку володарем Качанівки і Парафіївки, так само і иньчих великих дібр по київщині був Григорій Тарновський. Прегарний дворець і ще ліпший сад парк у Качанівці, гостинність і приязнь Григорія Степановича і любов його до штуки, письменства і науки в загалі, а найпаче, коли вони стосовали ся до України, приваблювали в Качанівку чимало Художників, музик, письменників і учених. У Качанівці нераз і подовгу перебували такі відомі люде як Глінка, Штеренберг, Маркович Микола, Забіла, Шевченко і ин. Прості, але щиро сердечні відносини Тарновського до Шевченка добре знані з листів поета, писаних на початку рр. 40-их. Тоді то Тарновський розпочав заводити музей, про який моя річ: між иньчим він придбав і відому картину Шевченкову «Катерина».

Григорій Тарновський вмер бездітним. І всі свої маєтності він записав своєму далекому родичеві Василю Тарновському, чоловікові зовсім не багатому, але з доброю освітою, розумом і патріотичним серцем. Василь Тарновський, родом з Черніговець, скінчивши р. 1826 гімназію висших наук у Ніжині, пішов потім на університет в Москві і скінчивши правничий факультет, пішов був урядником в петербурзькому контролі; але небавом покинув ту службу і пішов учителем історії в житомирську гімназію, бажаючи переїздом добути катедру на університеті в Києві. Однак ліхі обставини життя родинного примусили його лишити учительство і йти господарувати в своє рідне село на батьківщині. Отоді він добре побачив на власні очі тяжкий побит крпаків, спізнав народ і його потреби і переняв ся думкою і в чому спроможеть ся помужати народові і попилнувати коло знесеня крпацтва.

То був час найвисшого розцвіту реакції і годі було Тарновському — що небудь чинити реально відповідно пекучим потребам краю. Лишень коли Бібіков заходив ся своїма «інвентарями» попіложити долю крпаків на правому березі Дніпра, так Тарновському тропило ся вложити свою маленьку ленту в сю справу.

Тимчасом помер Григорій Тарновський і всі свої добра (шість тисячів крпацьких душ і землі) відписав Василеві. Ва-

силь з сієї спадщини виділив трохи не половину братові і сестрам.

Колиж за царя Олександра II. зайшла річ про знесення крпацтва, Василя Тарновського покликали в редакційний комітет, де він чимало попрацював. По знесенню крпацтва він чимало працював в Полтаві коло упорядкування нового ладу в житю визволених. Колиж заведено в Чернігівщині земство, він переніс свою працю в Чернігів, але яко земець працював недовго, бо 4(16) грудня 1865 помер.

Не ще давно були оголошені Кулішевські листи до Василя Тарновського і з них добре знати, якої великої запомоги дістав Куліш від Тарновського.

Після Василя перейшла до сина його Василя-ж. Знаємо, що й молодий Василь пішов у слід батька, яко український патріот; знаємо, що він приятелював з Шевченком; і по смерті поети висловив бажання перевезти прах національного генія в Качанівку. Звістно такого бажання, потрохи чудового не могли вволити і не мали на те жадного права найблизні до Шевченка приятелі його. На превеликий жаль у молодого Василя не було батьківського характеру, з чого і користували ся частогусто вороги України — її-ж такі «діти»; лишень з початку рр. 80-их Василь позбув потроху впливу отсіх «дітей» ворогів України і жваво став пильнувати, як коло помноження свого музею, так і коло доброї думки, зібрати до музею що тільки можна з Шевченкових манускриптів, з його малюнків і в загалі з усього, що або належало Шевченкові, або так чи інак чепияло ся до Шевченка. Коли з початку рр. 80-их зауважено на пекучу потребу полагодити Шевченкову могилу, Тарновський в сій справі прийняв участь більшу ніж хто иньчий і коштами і працею; досить сказати, що краса Шевченкової могили-хрест, що коштував більш 1000 карб. Тарновський спорудив власним коштом. Кільки літ назад Тарновський овдовів, а тимчасом стало під'упадати і здорове його. Отсе і иньчі умови примусили його продати свої маєтності в Качанівці і Парафіївці. (Купив їх відомий Крез-Харитоненко за 2 з чимсь мільйони карб.) Тоді зайшла річ — як бути з музеєм? Тарновський перевіз його у Київ і була у його думка, подарувати його Києву, але з повною і певною безпекою, що ні одна річ ніколи і ні в якому разі не вийде з музею в инчі руки, — хочаб чії вони були, і музей на віки матиме свій український характер. На жаль так не стало ся і Василь Василевич подарував музей чернігівському земству.

Між иньчими умовами свого найкоштовнішого дару, Тарновський висловив бажання, що-б музей помістити в історичному домі Мазепи, що стоїть на березі Десни. Земство згодило ся на всі умови і призначило кошти на перевіз музею з Києва і на упорядкування його. Дім Мазепи, давно взято на власність міністерства вн. справ; поміщено тут архів і ніхто ніколи недбав про догляд і береження сего історичного пам'ятника. Земство через губернатора (на се треба зауважити) вдало ся до мі-

ністра, просячи його продати земству Мазепин будинок і вказуючи, що земство потребує сего домику на те, що-б помістити там музей Тарновського.

Губернатор проти постанови земства не змагав ся, написав до міністра і міністер згодив ся. Окрема комісія з губернаторских урядників і репрезентантів земства оцінила Мазепин будинок і землю і земство згодило ся заплатити десять тисяч карб.

Але показало ся, що дім той дуже малий. музей в йому незручно помістити, найпаче уважаючи на те, що з часом музей зростати ме не минуче. Тай Тарновський, спостерігши отсю незручність, відрік ся від умови містити музей в домі Мазепи, лишень стояв за те, що-б «земство ніколи нічого не відчужало-з музею і не мало права перемінити характер музею, або переносити його з Чернігова де-інде.

І от губернські збори земства 2/14 лютого сего року прирадили: «приняти від Тарновського подарований їм на власність земства історичний музей; збудувати під музей відповідний новий будинок, на що видати 20.000 карбов. а доки не збудують того будинку, прохати Тарновського берегти музей у себе. Опріч того земство прирадило називати музей іменем Тарновського і прохати і инчі українські земства і людеї приватних, запомагати земство, що-б музей Тарновського зростав та зростав.

Благородна душа Тарновського сподівала ся, що так добре уложена отся важна справа не загальмуєть ся і небавом музей його стане приступним за для публичности. На жаль і на лихо не так стало ся! Між земцями знайшлось кілька людеї, охочих гальмувати усяко-просвітну справу.

За три дні після приради земства гласний Федор Лизогуб (син відомого Андрія, Шевченкового приятеля і рідний брат теж відомого Андрія Лизогуба) подав земству підписаний їм і з ним иньчими 25 гласними протест против історичного музею. Прикриваючись фразами про убожество і темноту маси народної, про недостачу народніх шкіл і лікарської запомоги на селах, «протестанти» висловили свою думку, яка займе видатну пляму в історії чернігівського земства. По думці «протестантів» закон хоч і дає земству право піклувати ся про народню освіту, але «не дає права заводити історичні музеї і піклувати ся про висший культурний розвиток людности». — «Ще не прийшов час такого пікловання» а тепер мовляв «земства не мають права навіть думать(!) про висші культурні інституції як от історичні музеї, консерваторії(?), обсерваторії(?), академії художеств(?) і т. ин. — Видатки, які прирадило земство на музей — 20.000 на будівлю і 1500 річно, не посилі земству(?)». Тим то «протестанти» — «принносячи Тарновському глибоку «подяку за його дорогоцінний дар, горяче «протестують проти небуваного в земстві «напрямку і вважають організацію конта-ми земства музею «не простительним» увлеченієм».

Змагати ся і розбірати душу сего протеста річ зайва! Не можна-ж гадати, що-б люди з такою освітою як Лизогуб, Гама-

лія, Псьол, Вронський, Ширай і инч. не тямилі такої елементарно відомої істини, як та, що чого закон не забороняє, те дозволяє; далі, що в сферу освіти народної музеї скрізь по світах входять яко не минуча і дуже важна підойма, і нарешті, що культура йде з гори в низ; коли її нема в горі, то не може бути і в низу; а що-б була вона в горі неминуче потрібні між инчими культурними інституціями і музеї... Річ певна, що се все добре тямлять і »протестанти«, але їм треба було хоть чим будь прикрити наготу свого гальма.

Постанова земських зборів по закону мусіла піти до губернатора вкупі з протестом Лизогуба, Гамалії і Т-ва. Губернатор чомусь не звернув уваги на попередню постанову земства в сій справі і на те, що через його-ж руки йшла петиція земства про купівлю дому Мазепи під музей подарований Тарновським, став ніби на стороні протестантів і, не затверджуючи постанови земства, передав справу на розгляд »Губерн. по городскимъ дѣламъ присутствія«, доводячи, що організація музею не відповідає місцевим потребам.

Однак більшість »Присутствія« не пристала до думок губернатора; тоді він запротестував проти постанови »Присутствія« і всю справу переслав до міністра внутр. справ.

Трудно вгадати, що скаже міністер. Коли-б він захотів пристати до думки висловленої губернатором, так мусить по закону сам подати усю справу на розгляд ради державної і в такому разі справа ся може затягти ся вельми на довго. Таким чином патика, що кинули »протестанти« в колесо музею — уже потроху зробила своє діло... Діло сумне, темне, не достойне кінця XIX. віку...

В січні сего року небіжчик Тарновський власним коштом видав ілюстрований вельми цінний катальог свого музею. Заглявши в той катальог, щоб ліпше зрозуміти заслуги і Тарновського і Лизогуба з товариством. До каталогу заведено 2693 річи, вони поділені на три періоди. В першому доісторичному періоді показано 400 річий; в періоді — великокнязівському — 1328 і в третому — козацькому 863. В останньому є цілий іконостас однієї з чернігівських церков, увесь різаний, ажурний, визолочений; кільки церковних ставників, чаш, да рохракительниць, кадил, лямад, пять антиминосів; більш 20 образів святих української живописі. — Із зброї 8 луків, шабля Богдана Хмельницького, сила рушниць, пістолів. Між клейнотами звертають на себе увагу опріч гетьманських булав, пернач і між ними пернач Семена Палія. Дуже богатий виділ портретів осіб історичних: тут маєте портрети гетьманів: Хмельницького, Виговського, Дорошенка, Мазепи Апостола, Скоропадського, Ханенка; портрети Полуботків, Адама Киселя, Галаганів, Шиянів, Туптала, Гонти, Тетері і ин. Усіх портретів осіб історичних 75. Більш десяти портретів видатніших людей з духовенства: Петро Могила, Горленко, Заборовський, Кониський, Леванда, Сулима, Щербацький і ин. Ще більш богатий виділ гравюр і старопечатних книг, надрукованих в українських друкарнях і ріжних картин. Близько сотні маємо автографів світських і духовних осіб, між ними: Апостола, Бруховецького, Безбородька, Дорошенка, Киселя, Кочубея, Мазепи, Многогрішного, Самійловича, Сапіги, Тетери, обох Хмельницьких; єпископів: Горленка, Заборовського, Конисского, Щербацького, Яворського і ин.

Треба додати, що до сего каталогу не заведені речі, що належать до Шевченкового музею.

Але колиб я списав увесь катальог, то й тоді уся величезна культурно-просвітня вага і сила його, не визначились; на те треба бачити сам музей. Будемо сподівати ся, що уся »підхолимовська« міць Лизогубів з Гамаліями не спроможна буде

позбавити Чернігів, Україну і усїх освічених людей оглядати високо-коштовний скарб історичний, зібраний Тарновськими і оглядаючи щиро дякувати благородному Василю Тарновському і мимо волі покивати головою на »протестантів«...

О. Я. К-ий.

Відозви і жалоби Народної Ради.

Виділ політичного товариства Народна Рада у Львові звиває всіх Русинів руских горожан, рускі товариства інституції, корпорації і т. д., щоби не заховували ся байдужно та бездільно супротив якого-набудь відмовлення або нарушенія їх політичних або національних прав, але доходили своїх прав всіми законними средствами. Іменно нехай удають ся з жалобами і рекурсами поступенно до всіх інстанцій, аж до адміністраційного або державного трибуналу. Тільки таким способом охоронимо ся від надужитя та кривд, узискаємо більше поважання і добемо ся того, що нам належить ся. А хоть би в якій справі ми і не осягнули сподіваного успіху, однакж можемо бути певні, що звичайно правда перемаже.

Виділ Народної Ради готов з своєї сторони, на случай потреби, давати пораду й поміч і робити також, як вже й доси робив (н. пр. в справі нового плану науки руского языка в польских гімназіях, в справі перенон в уживаню руских метрик шкільних), відповідні кроки; але потрібно конче, щоби передовсім ті, що суть безпосередно інтересовані, пильнували своїх прав і не давали собі робити кривди.

Особливо-ж потрібно, щоби покривджені сторони звертали ся до центральних властей у Відні, котрі тепер, не дістаючи від нас жалоб, не приходять в положене рішати в многих конкретних справах, а відтак і присвоюють собі невірні понятя о наших відносинах в краю, опираючись звичайно тільки на односторонних інформаціях.

Наконець звиваємо і просимо всіх, щоби нам о кожній кривді, о кожнім надужитю органів і властей державних і автономічних, о всякій противзаконности подавали скорі, точні і ясні, а при тім строго правдиві донесеня. Будьте певні, що ми з тих донесень зробимо найлучший ужиток.

Від часу до часу будемо в справах які частійше лучають ся а де загал нашої суспільности не знає собі добре поради, давати наші поради і інформації. На тепер робимо се в трох справах: в справі безправного ввядженя польского языка викладового в руских школах народних, в справі толерованя та протегованя лихих зарядів громадских і в справі польскої переписки властей з нашими урядами парохіяльними і громадскими.

Від виділу Народної Ради у Львові.

I.

З різних сторін краю надходили і надходять жалоби на безправне ввяджене польского языка викладового в руских школах народних. Після краєвого закона з 22. червня 1867 ч. 13. В. з. кр. в тих случаях, коли школа побирає підмогу з публичних фондів (а се діє ся у нас майже без виїмки), право постановляти, котрий з языків, польский чи руский, має бути викладовим, виконує громада спільно з краєвою Радою шкільною в той спосіб, що постанови громади підлягають затвердженю тої-ж Ради.

Дбати о рускій язык в наших школах народних і пильнувати та доходити его прав повинні іменно: ради громадскі, місцеві ради шкільні і інтересовані громадяне. Члени місцевої ради шкільної мають право звиджувати школу і переконувати ся, як в ній подає ся наука. Коли би показало ся, що в якій школі безправно ввядить ся на місце руского викладовий язык польский, повинен предсідатель або зо два члени місцевої ради шкільної або війт або два присяжні або зо три громадяне, що мають свої діти в тій школі, сейчас удати ся до шкільного інспектора окружного або до старости, а найлучше до одного і другого, з зажаленем на сповнювану безправність і зажадати єї усуненя. Коли-б не одержали задовольної відповіді або

коли-би, помимо такої відповіді, усунене безправно ввяденого польского языка викладового в короткім часі, н. пр. до 14 день, не наступило, треба удати ся з письменною жалобою до шкільної Ради краєвої.

Жалобу ту повинні вносити або рада громадска або шкільна рада місцева або більше число (з кільканацять) інтересованих громадян. Треба в жалобі найперше виказати, що в дотичній школі повинен бути викладовий язык руский, і то виказати або давною а від шкільної Ради краєвої неоспороною постановою ради громадскої, або конкурсами на учительскі посади оголошуваними, або дотеперішним фактичним станом. Далше треба покликати ся на даремні заходи в шкільній раді окружній і жадати поверненя руского языка викладового. На жалобу не треба стемпля.

Коли-б шкільна Рада краєва зволікала з залагодженем справи (н. пр. через цілий місяць), треба вислати до неї ургене, а коли-б і той показав ся даремним, треба звернути ся з дальшою жалобою до міністерства просвіти, покликуючись все на всі доси надармо роблені кроки. Остатною інституцією є трибунал адміністраційний (або державний). До сего треба адвоката; попередні жалоби можна укладати і без адвокатскої помочи. Виділ Народної Ради у Львові в случаю потреби дасть докладнійшу пораду і поміч.

Від виділу Народної Ради у Львові.

На перепони, ставлені окружними ц. к. інспекторами шкільними уживаню руских друків на метрики шкільні, вислав Виділ »Народної Ради« таку жалобу до президії Шкільної Ради краєвої:

»Висока Президіє!

З трох повітів, сніатиньского, бобрецького і городенецького, дійшли до підписаного виділу жалоби, що ц. к. окружні інспектори шкільні не хочять приймати руских друків на метрики шкільні, хотя ті друки під кожним взглядом відповідають формулярям, уложеним ц. к. Шкільною Радою краєвою. Ц. к. інспектор з Бірки заявив на конференції окружній, що метрика шкільна є актом шкільним а всі акти мусять бути ведені в урядовім т. є. польскім язичі.

Се поступоване ц. к. інспекторів шкільних є нарушенем прав руского языка і прав рад шкільних місцевих. Руский язык на основі 19. артикула основних законів державних признаний є рівноуправненим в школі, уряді і публичнім житю, а розпоряджене міністерства справ внутрішних, просвіти і иньших з дня 5 червня 1869 ч. 2354 вкладає на ц. к. власти і уряди обовязок шанувати права сторін недержавних властей, корпорацій і громад до руского языка.

Укладане і ведене метрик шкільних належить після арт. 33. закона краєвого з дня 23. мая 1895 (В. з. кр. ч. 57) до шкільних рад місцевих, а розпоряджене ц. к. Шкільної Ради краєвої з дня 12. цвітня 1899 ч. 32.611 вкладає і кошти закупна друків та оправи книжок метрикаральних на тіж ради. Місцеві-ж ради шкільні суть безспорно тілами чисто автономічними, і яко такі мають повне та необмежене право уживати руского языка чи то в своїм внутрішнім урядованю, чи в зносинах з якими-небудь сторонами та властями (рішене міністерства просвіти з 9. мая 1877 ч. 257). Дятого ніхто і ніяка власть не має права жадати від них уживаня польскої чи якої-небудь иньшої мови, отже і ц. к. шкільні інспектори чи ради окружні не мають права жадати від них закладаня або веденя шкільних метрик в нерускій мові і то ще своїм власним коштом!

Підписаний виділ політичного товариства Народна Рада у Львові, на основі §. 1. і 2. е) свого статута, звертає ся проте до Високої Президії з зажаленем на згадане поступоване ц. к. шкільних інспекторів окружних і з просьбою:

Висока Президія зволить перепони, ставлені ц. к. шкільними інспекторами чи радами окружними уживаню руских метрик шкільних, усунути і зарядити, аби рускі метрики свобідно і без обмежень могли бути уживані.

Від виділу політичного товариства »Народна Рада«.

У Львові дня 29. липня 1899.

Рівночасно вислало Товариство «Просвіта» також від себе жалобу в тім ділі з іншими знов мотивами.

II.

Неустанно приходять нарікання — не лише з рускої але і з польської часті Галичини — на лиху господарку громадську і толероване єї властями або і протеговане лихих вїтїв з політичних мотивів. Особливо нарікає ся: 1) що не заряджують ся нові вибори ради і старшини громадської, хотя період шестилїтній вже скінчив ся; 2) що заміти против виборів ради або старшини громадської залягають дуже довго без порїшення та що при залагоджуваню тих замітів рїшають не так постанови законів, як мотиви політичні; 3) що жалоби громадян на безправне та противзаконне постулованє старшини громадської не бувають уважлені та що навіть дуже лихих вїтїв лишає ся в урядованю, хотя се виходить на шкоду громади.

Против сего треба уживати таких правних способів:

1) Зараз по скінченю шестилїтного періода повинні удати ся три або більше поважних громадян, маючих право виборче, до начальника громади і зажадати, аби сейчас розписав нові вибори. Коли-б начальник дав відповідь відмовну або виминаючу, повинні ті самі громадяни удати ся зараз усно або письменно до ц. к. староства, покликати ся на ту відповідь і просити о інтервенцію. Те саме треба зробити, коли-б вїтї вправді обїцяв розписати нові вибори, але до 8 днів не брав ся до того. На случай відмовної або невизрадної відповіді ц. к. староства або коли-б на письменно поданє відповідь до 14 днів не приходила, треба звернути ся на письмі до ц. к. намістництва, покликуючись як в сїм так і в дальших случаях на всі доси надармо роблені кроки. Коли-б і звідти до чотирох тижднів не було відповіді, треба вислати ургєне, а коли-б і той знов до чотирох тижднів не був залагоджений або коли-б прийшла відповідь не вдоволяюча, треба подати жалобу до ц. к. міністерства справ внутрїшних. Евентуальні дальші кроки треба робити вже за посередництвом адвоката.

2) Коли-б ц. к. намістництво довго зволїкало з полагадженєм замітів — з котрої-небудь сторони внесених — против виборів громадських, треба н. пр. по впливі шістьох недїль або двох місяців, вислати ургєне, а коли-б се не помогло, треба по дальших чотирох недїлях внести жалобу до ц. к. міністерства справ внутрїшних на проволїканє справи. На случай же невдоволяючого полагадженя замітів ц. к. намістництвом треба віднести ся — через адвоката — до трибуналу адміністраційного.

3) Коли-б на зажалєне (в справі власного круга діланя, як недбалого або просто шкідного господарєня майном громадским) видїл повітовий нічого не заряджував або зарядженє єго не вдоволило, треба віднести ся до видїлу краєвого і просити о висланє звідтам комісії. На случай зволїканя або відмовної відповіді видїлу краєвого треба поновляти просьбу, особливо коли знайде або викриє ся який новий факт або взагалї дасть ся прилучити новий мотив.

На всі ті поданя і зажалєня не треба стемпля.

О всяких надужитях і роблених против них кроках просимо нам доносити.

Від видїлу Народної Ради у Львові.

З політичного поля.

Французский міністер справ заграничних Delcasse з своїм секретарем виїхав вже до Петербурга. Одно що є цікаве то се, що жадна часопись навіть півурядова нічого не говорить о сїй подорожи. Подорож ся дуже несподівана. Яка властиво цїль загнала французского міністра аж до Петербурга. З Парижа доходить такі вїсти: міністер Delcasse поїхав до Петербурга, щоби царєви перед єго зїздом з німецьким цїсарем дати деякі виясненя в справі відносин Франції до Німеччини. Причина ся дуже дивачна. Скорше може бути правдою, що Delcasse поїхав до царя диятого, щоби уложити з ним план подорожи на париску виставу на другий рік. Згадати ту треба також се, що російский

конзуль в Парижи бар. Фридерик зїстав відкликаним, бо як раз о нїм ходили вїсти, що він був вмїшаний в справу Драйфуса.

В справі укінченої мирової конференції в Гадзі оголосив петербурский кабінет комунікат. В сїй заяві каже ся, що гадку царя Николая всюди принято симпатично а конференция зробила то чого надїяно ся. Всї держави які були на конференції репрезентовані згодили ся на тоє, що потреба стремити до того, щоби не побільшати військових сил. Европейска прася уважає результати конференції за дуже скромні. Се толкує ся тим, що надїї, з якими повитано в першій хвили сю конференцію — були за великі. Дуже добре о цїлій конференції сказав один учасник. «Є то всуп до нової книжки, котра вийде доперва пізнійше». О розоруженю тепер не могло бути навіть бесїди. Передовсім потреба, щоби держави приготували ся до миру.

Після гадки проф. Dellbrücka розоруженє збільшило би лише правдоподібність війни. Мир тоді може наступити, коли народи прийдуть до переконаня, що військо є цілком непотрібне — но але до сего ще дуже а дуже далеко. Dellbrüer думає, що одною причиною для чого Росия нї відєи нї відїти скликала конференцію до Гаїи, були єї фінансові клопоти, котрі єї не позваляють видавати богато гроша на військо. Інші держави, як каже Dellbrück мають ще досить богацтв, щоби утримувати війска — отже не потребуєть розоружєня, котре би лише їх значїне зменшило.

Новинки.

— Всїх П. Т. предплатників просимо вирівнати залежлости, аби адміністрация не була примушена здержати дальшу висилку нашої часописи.

— Поминальне богослужєне за упокій душі бл. н. кардинала-митрополита Сильвестра Сембратовича відправив в пятницю в архикатедрал. храмі св. Юра митрат Впр. о. Білецкий в сослужєню крилошан оо. Туркевича, Чапельского, Пакіжа і пароха св. Петра і Павла о. Яремича з дяконами. З рускої інтелїгенції бачили ми л ше висл. радника двору Зубрицкого, директора «Дністра» д-ра Я. Кулачковского і члена Ради шк. кр. Ол. Барвіньского. За то доволї численно були заступлені парахїяне св. Юра. З руских інституцій як Народний Дім (котрого був протєктором), Ставропігія, Просвіта, товариство «Руслан» (котрого був меценасом) і т. п. не бачили ми нікого! Коли по службі Божій відправлено панახиду а на закїнченє хор заспївав «Вічная память», блиснула не в однім оці слеза жалю по передчасно для руско-католицкої Церкви і руского народу згаслім кардиналі-митрополитї, а з уст всїх присутних вносили ся горячі молитви до Всевишнього о блаженний єго упокій.

— О памятнику для бл. п. кардинала-митрополита належало би подумати вже тепер а найвідповіднійше місце було би в архикатедральн. храмі св. Юра. Сподїваємо ся, що екзекутори завїщаня возьмуть ся за се діло чим скорше.

— Нагла смерть дир. Зіми. З слідчої вязниці віддано тіло на клївіку, щоби перепровадити секцію. Секції домагала ся родина Зіми, тим більше що в місті ходили вїсти, що Зіма або сам отроїв ся, або зїстав отрошений. Секция не так судова як радше санітарно-полїційна розпочала ся вчєра вечером о 7. год. і трєвала 4 години. Лікарі виказали, що Зіма умер з тої причини, що пукло єму серце з жалю і гризоти. Тїло віддано родинї котра займе ся погребом, що відбуде ся нинї о год. 6 вечером на личаківське кладовище.

— Оборону в процесї о гал. касу ошадности обяли: Щєпановского др. Грек, Вендриховского др. Ашкєнази, Карпіньского др. Солянський (Сумпер), Фурманової др. Лієвич.

— Довопняючий вибір одного члена ради повітової в Калуши — розписало намістництво на день 15. вересня с. р.

— Зі Станїслава доносєть, що при тягаровім потязї ч. 1383 ідучім з Станїслава до Бучача запалив ся між стацією Ніжнів а Коростятин — віз з нафтою. З тої причини сей потяг звїзнув ся о три години.

— З Підгаєць. Дефравдацію Сигерїча в тамошнім кредитовім товариствї, як ми свого часу донесли, — покрили властитель дїбр п. Літвський і адвокат Павліковский, зложивши готівкою 20.000 зр. Товариство отже не понесе жадної шкоди. Крадежи допустив ся Сигерїч до спілки з двома урядниками, з котрих один утік до Америки а другий умер.

— Образа маєстату. Вчєра розсліджував суд справу Американця Вільсона, що допустив ся образи маєстату в одній з львівських трафік, коли купував тютюн. Тодї то Вільзон маючи при собі різні заграничні гроші, хотїв ними за

тютюн заплатити. Коли однак купець не хотїв інших грошей прийняти лиш австрійські, тоді Вільзон допустив ся словної образи маєстату. Суд засудив єго на 3 тиждні вязниці.

— Небезпечні ігрища. Найновїший шпорт, яким займає ся італїйска інтелїгенция, є — боротьба з медведями. Ввів се в житє перший князь Мольфетта; що купив собі перед кількома роками молодого карпатского медведя і привчив єго до боротьби. Чудацкий сей князь спрощує від часу до часу гостей, та стає на їхочєх до борби з медведем. Розумїє ся все побідить, бо хоч медвідь є сильнійший чим чоловік, все-ж таки чоловік проворнійший. В часї борби медвідь має на лабах рукавиці. В останніх днях виступив князь Мольфетта до борби з медведем в однім публичнім городї на публичній забавї на добродїйні цїли. Королеви Гумбертови так принала забава до вподоби, що зложив за те, що приглядав ся їй, 10.000 лїрів для убогих дїтїй Медїоляну.

— Лікар з трєма лямпами. В Хїнах обовязує право, щоби кожний лікар вечером засвїтив перед своєю хатою стілько лямп, кілько людей вислав на другий свїт. Недавно був в Пекїні один європєць з жінкою, котра нараз заслабла. Кинув ся шукати за лікарем, але на нещастє єго, всюди побачив по 40 то по 50 лямп. Аж в одній уличці узрів лиш три лямки. Урадований запукав до дверей, збудив лікаря і провадив до жінки. По дорозї каже єму, що він мусить бути найліпшим лікарем в місті. «Для чого так думає?» запитав Хїнчик. «Бо ви маєте лиш три лямпи, коли тимчасом інші мають по 40 до 50». «Так — відповів Хїнчик — бо я недавно зачав лікарську практику і дотепер мав всего на всего трєх пацієнтів». — Можна собі представити, з як великою охотою провадив зажурений чоловік сего доктора до хорої жінки.

— Дрібні вїсти. Запомоговий фонд для вдів і сирїт по руских священїках в станїславській дієцєзї вносіть 121.933 зр. — Арештовано вчєра Ст. Новаковского укінченого правника за спроневерєне кількасот зр. на шкоду нотаря Онішкевича. — Кишенєвого злодїя Михайла Кубінку зловив вчєра господар з Лозини Прокіп Жеребенкий в хвили, коли єму витяг хустку з грїшми. — Вчєра коло гицлівської гори найде-но тіло якоїсь жєнчини. На самїй горї був фар-тушок і спідниця роздерта на двє. — Під Краковом найде-но величєзну жабу, що важить 17½ клгр. — 2.500-лїтний ювілей свого залаженя буде обходити місто Марсїлія. Перший почин до заснованя сего міста дали Фенїціяни на 600 лїт перед Христом.

Телеграми.

Відєнь, 5. серпня. Міністер скарбу Кайцль виїзждає до Праги.

Відєнь, 5. серпня. Ходили вїсти, що американський адмірал Девей пробував тут incognito. Вечером перекопано ся, що вїсти були неправдиві.

Ішль, 5. серпня. Приїхали тут міністри: вїйни бар. Кріггаммер і просвіти гр. Біляндт. Оба були у цїсаря на авдїєнції а потім на цїсарськїм обїді.

Вїнер Найштадт, 5. серпня. Товариство німецьких народовців скликало збори, щоби запротєстувати против §. 14. Присутних було кілька тисяч осіб з різних політичних таборів. В середній бесїди Кїмана, що остро критикував постуопанє правительства, поліційний комісар розвязав збори. Комісар сконфісковав також відозву, на котру Кїман збирив підписи.

Прага, 5. серпня. Робітник Венцель Цапек, котрого 15. мая покусав був встєклий пес, дістав 29. липня нападу встєклини. Зв'язано єго шнурями — однак він розірвав шнурї і вискочив вікном з закладу. Служба зловивши єго знова зв'язала, причім Цапек подрапав одного хлопця. Цапек вчєра умер.

Сольногород, 5. серпня. По зборах против §. 14. удали ся учасники перед редакцію клєрикальної часописи Chodik і вибили всі шиби. Жандарми стрїляли. Богато осіб ранених.

Льондон, 5. серпня. На вчєрашнім засїданю Палати громад, посол Atherley Jones порушив справу Фінляндїї і накинув ся на міністра справ заграничних, чому він не постарав ся якось сего царєви представити.

Малий фейлетон.

З теки самоубийця.

Психологічний образок.

(Далї.)

6. цвїтня.

Як той дрібний, мачий атом,
Не згине без слїду, —

Так стать моя, як той фантом
Не згине; все буду
Ясніти своїм горем.
Як велит той, страшний вулкан,
Цілі віки кипить, —
Так мук моїх страдань — оркан,
Бушує, клекотить,
Глибоким, лютим морем.

Такиж огненная гора,
Потане і зимна спить
І моря глиб — прийде пора:
Зніміє, не шумить,
А тільки я жию, жию...
Палюсь огнем, шумем шумлю.
7. цвітня.

Нехай не вадить се тобі,
Що я лиш плачу та сумую.
Лиши мене — нехай собі,
Раню ся я, та все баную.
Лиши мене, — я смерти син,
Коси вже чую силу.
От — пронесесь спів лебедин,
І я звалюсь в могилу.

Лиши мене; я пелікан,
Що власні кормить муки;
Я той фільокмет великан,
Що гине від гадюки.
Лиши мене, — мого жита
Не рік, не місяць, — хвиля.

Як два елементи ворожі зійдешь,
То слабший уступить і — згине.
Я слабший від тебе, — мені то прийдешь
Пропасти для тебе; тож гину.
Небавком почувш сумний, тужний звук;
То пісня лебедя, піснь смерти.
Не міг я прожити страдань, тяжких мук,
Побореним треба все вмерти.
Прачай мое щасте, на віки прачай!
Не маю я права до мести, —

А жити не сила. Прачай ох прачай,

Ох, страшно се руку піднести!...

8. цвітня.
Товариші непривітні, хмарні... Чого вони
хотять від мене? Ніхто мене не зрозумів, в ні-
кого не знайти крихти чувства — все каміне!
Ідиотом назвали мене. Так, я ідиот, бо вже
давно повинен був уступити з арени. Чого я ще
сподіюсь, — я побіджений, зранений глядятор.
Чи хочу, щоби мене добили? Чого?... Час би
було вже давно скласти оружжя, а я... Тьфу! о
скільки низше стою я від Вертера!

9. цвітня.
Я вже втомив ся. Борба і горе
Терпіння і болів безкрайне море,
Ревуча буря, пекучі муки
Мене вже вбили; охляли руки.

Я вже втомив ся. Заснули мрії,
Загасли думи, звелись надії;
Зайшло вже сонце, ніч обгортає
Мене, — а серце вже догарає.

Я вже втомив ся. Уже півень піє.
Пора! пора вже! Ось, ось вже дніє,
Пора кінчати. Уже годі жити.
Пора! пора вже сей світ лишити.

Я вже втомив ся. Уже час кінчати!
Вже кличе батько, взиває мати:
'Не врта — кажуть — не врта жити',
Сей світ не знає чутя цінити!
Пора кінчати!

Я рішив ся покінчити...

(Далі буде).

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.
Банку
Гіпотечного
2 купує і продає
всіх
папери цінні
і МОНЕТИ
по найдешевшій кур-
сі денним не числячи ніякої
провізії.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Преосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариям всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі зварили, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливых огневиx.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 вносятся:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Тарифи »Дністра« дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроблемно. До кінця 1898 року вносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси »Дністра« приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через »Дністеръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язиці.

Товариство взаїмного кредиту »Дністеръ«, стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський вносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в »Дністрѣ«. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів »Дністра«, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

Інформації і посередництво до заключеня обезпечень житєвих в найкористнійших комбінаціях.

Позички для літєвнї Тов. взаїмн. обезп. і кред. »Дністеръ« на 5 1/2% і 1% додатку на кошта адм.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА

комедия в 3. актах з сільского жита.

Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА

історична трагедия в 5. актах — з другої половини XVI. віку.

Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа

шутка в 5. актах з міского побуту.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР

комедия в 1. акті опрацьована після німецкого.

Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно

оповіданє з льотерийних пригод.

Ціна книжки 15 кр.

На поштову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Галицкий Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4⁰/₀ АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженем,

3¹/₂⁰/₀ АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженем,

а всі инші находячі ся в обігу 4 1/2% Асигнати касові з 90-дневним виповідженем будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекція.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Саморodne почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посліжках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко **БИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Ивні товари по умірених цінах.